

**SCI-CONF.COM.UA**

**MODERN PROBLEMS OF  
SCIENCE, EDUCATION  
AND SOCIETY**



**PROCEEDINGS OF I INTERNATIONAL  
SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE  
MARCH 26-28, 2023**

**KYIV  
2023**

65. *Леонтьєва О. С., Полякова М. В., Нестерюк О. Г.* 284  
ПРОГНОЗУВАННЯ ЦІНИ КРИПТОВАЛЮТИ ETHEREUM  
РЕКУРЕНТНОЮ НЕЙРОНОЮ МЕРЕЖЕЮ
66. *Маннапова О. В., Трофименко І. В., Пліта Л. Л., Швайка М. О.* 291  
АНАЛІЗ ОСНОВНИХ МЕТОДІВ ЗНИЖЕННЯ ШКІДЛИВИХ  
ВИКИДІВ SO<sub>x</sub> З МОРСЬКИХ СУДЕН
67. *Михалевський Д. В., Макогон В. І., Макогон О. С.* 296  
ТЕХНОЛОГІЇ ПОКРАЩЕННЯ ТЕХНІЧНИХ ПОКАЗНИКІВ  
МЕРЕЖ СТАНДАРТУ WI-FI
68. *Павловський С. В., Алфьоров С. О.* 299  
РОЗРАХУНКОВЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ТУРБИНИ НА ВОДЯНІЙ ПАРІ  
У ТЕПЛОВІЙ СХЕМІ
69. *Плясунова О. О., Тончев П. І., Удалов Д. С., Ончуров В. М.* 306  
КОНТАКТНІ ЗАВДАННЯ ДЛЯ ТІЛ З ПОЧАТКОВОЮ  
НАПРУГОЮ З КОНКРЕТНОЮ ФОРМОЮ ПРУЖНОГО  
ПОТЕНЦІАЛУ
70. *Попель В. А., Чумаченко С. М., Заїка Н. В.* 313  
СИСТЕМНИЙ АНАЛІЗ ЧИННИКІВ ЕФЕКТИВНОСТІ СИСТЕМИ  
БЕЗПЕКИ КРИТИЧНОЇ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ
71. *Рацук М. Є., Пузік Д. В.* 320  
ОЦІНЮВАННЯ ПОКАЗНИКІВ ЯКОСТІ СОСІСОК «ДИТЯЧІ»
72. *Федчук Р. Б., Кравець П. О.* 323  
ІНФОРМАЦІЙНА ТЕХНОЛОГІЯ ОБЛІКУ ТА УПРАВЛІННЯ  
ПРОСТОРОМ В ІТ-КОМПАНІЇ
73. *Чушак І. М., Верес О. М.* 326  
ІНФОРМАЦІЙНА ТЕХНОЛОГІЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ  
ІНФОРМАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ НАВЧАЛЬНОГО ЦЕНТРУ
74. *Якусевич Ю. Г.* 332  
МОДЕЛІ СИСТЕМИ ОСВІТИ В СУЧАСНІЙ СОЦІАЛЬНО-  
ЕКОНОМІЧНІЙ ФОРМАЦІЇ
75. *Ялова А. М., Шишко С.* 338  
АКТУАЛЬНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ТЕПЛОНАСОСНИХ  
УСТАНОВОК В ТЕПЛОВИХ СХЕМАХ ПГУ

#### PHYSICAL AND MATHEMATICAL SCIENCES

76. *Калайда О. Ф.* 343  
ЗАДАЧА НА ЕКСТРЕМУМ ПОХИБКИ АПРОКСИМАЦІЇ  
ФУНКЦІЙ ДРОБОВО-РАЦІОНАЛЬНИМИ КОЛОКАНТАМИ
77. *Малиш М. І., Куліш М. Р.* 345  
ХВИЛЬОВІ ПЛАСТИНКИ ТА ЇХ ЗАСТОСУВАННЯ
78. *Мойсишин В. М., Івасютин А. П.* 352  
УДОСКОНАЛЕНА МЕТОДИКА АПРОКСИМАЦІЇ ДАНИХ  
ПЛАНОВОГО ЕКСПЕРИМЕНТУ ЧАСТИННИМИ  
ЕМПІРИЧНИМИ ЗАЛЕЖНОСТЯМИ

# АКТУАЛЬНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ТЕПЛОАСОСНИХ УСТАНОВОК В ТЕПЛОВИХ СХЕМАХ ПГУ

**Ялова Альона Миколаївна**

к.т.н., доцент

**Шишко Світлана**

студентка

Криворізький національний університет

**Вступ.** В сучасних економічних умовах відзначена тенденція переходу від ресурсно-сировинного до ресурсно інноваційного розвитку паливно енергетичного комплексу. У зв'язку з цим, станом на 2020 р існує проект нової Енергетичної стратегії на період до 2035 р, в ній враховані рекомендації до доопрацювання курсу розвитку в тому числі і енергетичного комплексу України. Згідно з Енергетичну стратегію України на період до 2035 року від 18 серпня 2017 р. № 605-р Київ для підвищення енергетичної та екологічної ефективності економіки та енергетики основні орієнтири розвитку енергетичного сектора передбачають широке використання заходів за технологічним енергозбереження. У зв'язку з цим, стає особливо актуальною проблема впровадження енергозберігаючих технологій у великий сектор української економіки - в енергетичній галузі, основу якої складають теплові електричні станції (ТЕС).

**Мета роботи.** Метою роботи є аналіз та оптимізація теплоасосних установок в структурі схем ПГУ-ТЕЦ для забезпечення теплового навантаження споживача і збільшення ефективності комбінованого виробництва тепла й електричної енергії.

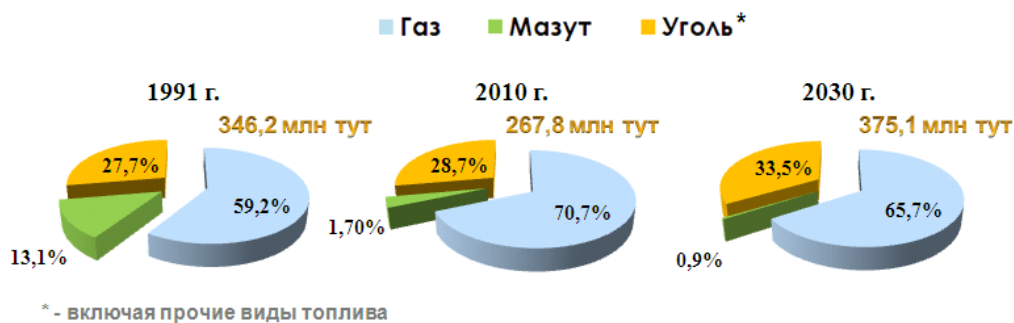
**Матеріали та методи.** Теоретичні дослідження; аналітичні методи; системний та статистичний аналіз в середовищі Microsoft Office Excel та Microsoft Word.

**Результати та обговорення.** Особливістю вітчизняної енергетики є висока потреба споживачів в теплоті. У сучасній структурі споживання



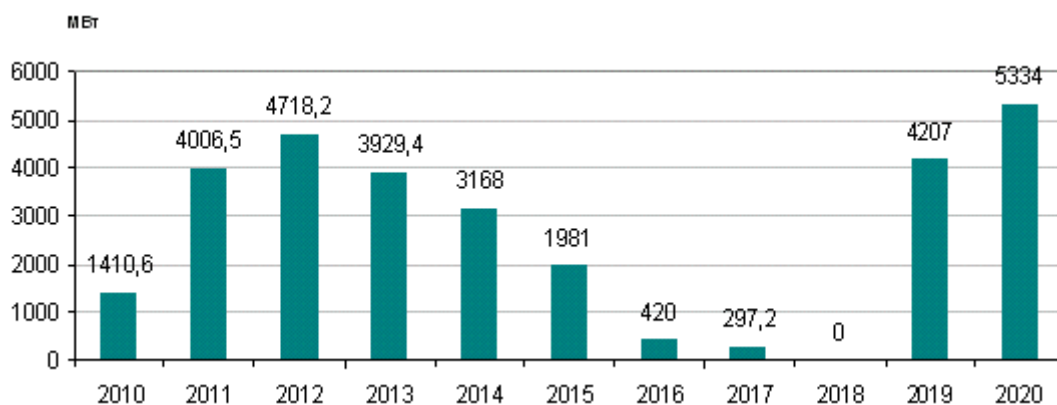
органічного палива частка природного газу по Україні становить 70%, вугілля 28%, мазуту - 2% , 2035 року вона незначно зміниться (рис. 1.2).

В даний час вже проаналізовані перші результати реалізації Енергетичну стратегію України на період до 2035 року. Отримані результати свідчать про необхідність доопрацювання низки положень.



**Рис. 1.2. Структура паливо забезпечення в енергетиці**

Парогазові установки складуть основу реструктуризації галузі (рис. 1.3). Основним паливом для ПГУ є природний газ. Оскільки планується збільшення даного типу установок в структурі генерації, споживання природного газу також зросте. Разом з тим, стратегія орієнтована на зниження частки використання природного газу на ТЕС . Таким чином, актуальним стає питання ефективного використання палива на ТЕС.



**Рис. 1.3. Оцінка темпів введів ПГУ по роках**

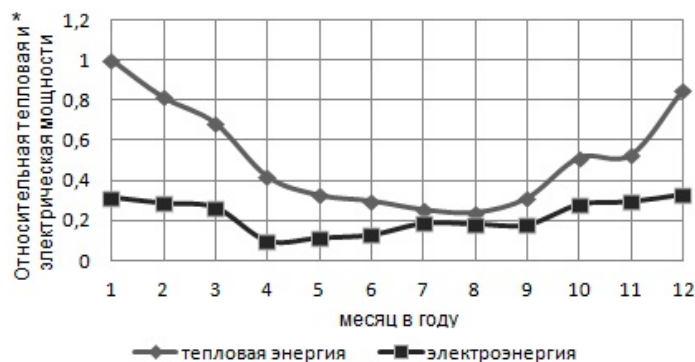
За даними Національна енергетична компанія «Укренерго», встановлена потужність енергетичного обладнання за станом на 20.04.2020 р склала 116,11 ГВт . В Україні щороку проводиться понад 1,2 млрд Гкал тепла, при

цьому витрачається більше 350 млн т умовного палива або 43% всіх первинних енергоресурсів.

Аналізуючи структуру джерел річної відпустки тепла видно, що одним з основних способів теплопостачання в Україні є паротурбінна теплофікація від ТЕЦ, річний відпустку тепла від яких становить 31,9%. При цьому, сумарна кількість ТЕЦ загального і промислового призначення на території України налічує більше 36 шт. Слід особливо відзначити велику значимість ТЕЦ в забезпеченні теплом і електроенергією великих міст.

Застосування теплових насосів на ПГУ-ТЕС є перспективною мірою енергозбереження. На рис. 1.4 приведена типова залежність співвідношення теплових та електричних навантажень територіальної генеруючої компанії (ТГК). Залежність ілюструє співвідношення споживання теплового навантаження по місяцях в році до споживання електричної енергії.

З наведених даних видно, що теплове навантаження протягом року значно превалює над електричним, співвідношення потужностей за опалювальний період змінюється від 1,2 до 3 разів.



**Рис. 1.4. Типове співвідношення теплоти і електричної енергії**

Основним способом збільшення теплоти є установка додаткових пікових котлів для забезпечення сезонного або пікового попиту на теплову енергію, що призводить до зниження економічності і збільшення витрати палива. іншим варіантом може служити установка більш потужного парогазового енергоблоку зі збереженням існуючого теплового навантаження, однак, в цьому випадку буде потрібно значно більше капітальних витрат і реконструкція. Таким чином,

потрібно вибір оптимальних рішень для забезпечення потреби в теплоті для ТГК при введенні потужностей на базі ПГУ ТЕС. Необхідно відзначити, що установка ТНУ на ПГУ-ТЕЦ не є альтернативою піковим водогрійним котлів, оскільки вони здатні забезпечувати температурний графік споживача в певному діапазоні, забезпечення якого неможливо тільки від відборів турбіни.

У минулому підвищення ефективності використання палива забезпечувалося в тому числі і за рахунок інтенсивного розвитку теплофікації на базі паротурбінних ТЕЦ, з одночасним підвищенням робочих параметрів пара, що призводило до послідовного зниження витрати палива – головною складовою в собівартості теплової та електричної енергії, що відпускається а, отже, і тарифів на дані види енергетичної продукції.

Використання енергозберігаючих технологій на основі ТНУ є одним з способів мінімізації паливних витрат. Підвищення ефективності використання палива має також екологічний ефект, так як знижуються питомі викиди забруднюючих речовин на одиницю виробленої електричної потужності. На думку ряду авторів, використання ПГУ-ТЕЦ в енергетиці дозволить підвищити ефективність використання палива в річному розрізі. Використання ПГУ-ТЕЦ з ТНУ орієнтоване на збільшення відпустки теплоти для споживача з низькими паливними витратами і електроенергії з високим електричним ККД. Це дозволить знизити собівартість комбінованого виробництва теплоти і електроенергії.

Іншим перспективним призначенням ТНУ, крім завдання забезпечення графіка теплового споживача, є розширення регульовального діапазону енергооб'єкта. Застосування ТНУ також доцільно для збільшення вироблення теплоти від ПГУ-ТЕЦ під час нічного провалу споживання електричної енергії. При цьому може бути використана електроенергія для приводу ТНУ, ціна якої нижче, ніж в пікові години.

Ряд зазначених перспективних способів застосування технології на ПГУ-ТЕЦ свідчить про наявність ряду вимог до ТНУ. З метою комплексного підходу до досягнення мети дослідження і оптимізації схемних рішень

ПГУ-ТЕЦ з ТНУ, на думку автора роботи, необхідний багатофакторний аналіз умов застосування технології для зниження паливних витрат енергооб'єкта.

**Висновки.** Таким чином, можна вважати, що при вирішенні задачі забезпечення графіка теплового споживача, потрібне використання ТНУ у складі ПГУ-ТЕЦ, яка забезпечить необхідну продуктивність і ефективність.